

Jyväskylän kaupungin strategia 2025 Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä

Sosialidemokraattien näkemyksen mukaisesti Jyväskylän kaupungin keskeiset tulevaisuuden haasteet liittyvät mm. elinvoimaisuuden ja työllisyyden kohentamiseen, kuntatalouden tasa-painottamiseen, kuntalaisia yhdenvertaisesti kohtelevien laadukkaiden peruspalvelujen turvaamiseen, osaavan ja hyvinvoivan henkilöstön riittävyteen sekä poliittisen päätöksentekokoneiston toimivuuteen ja yhteisen poliittisen tahtotilan löytymiseen.

Tavoitteena tulee olla taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävä kasvu, jonka kautta hyvinvointia luodaan kuntalaisia tasa-arvoisesti kohdellen. Strategian uudistaminen muutoksen keskellä voi olla työlästä, mutta välttämätöntä. Kaupunki tarvitsee pitkän tähtäimen suunnitelman, jossa määritellään keskeiset tavoitteet ja toiminnan suuntaviivat muuttuvassa maailmassa. Käytännön toiminnan ohjaamisen ohella strategialla luodaan tahtotilaa, vaikutetaan mielikuviin ja se voi toimia myös myönteisenä imagotekijänä.

Strategiassa tulee kyetä huomioidaan lainsäädännössä käynnissä olevat muutokset. Esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon puitelain merkitys kaupungin toimintaan ja organisaatioon tulee olemaan merkittävä, jolloin sen vaikutuksia tulee huomioida myös kaupunkistrategian tavoitteita ja toimeenpano-ohjelmia laadittaessa.

1. SD:n KV-ryhmän luonnos visiosta

Vision tulee erottaa meidät positiivisesti muista kaupungeista. Tavoitenäkymän on oltava kunnianhimoinen, mutta uskottavuuden ja sitoutumisen turvaamiseksi realismia ei tule unohtaa. Vision on oltava aidosti toteutettavissa. Vision tulee kuvastaa valittuja strategisia tavoitteita ja arvoja. Visio olisi hyvä ilmaista mahdollisimman nasevasti ja mieleenpainuvasti, sillä sitä voidaan "selittää" auki tarkemmin strategisten tavoitteiden tai päämäärien ja arvojen yhteydessä.

Alustavia luonnoksia voivat olla mm.

Kuntalaisten Jyväskylä - Elinvoimainen kasvukeskus, joka välittää, uskaltaa ja kokeilee

Jyväskylä on elinvoimainen ja uudistuva, kansallisesti merkittävä kasvukeskus, joka turvaa jokaiselle mahdollisuudet menestyä ja voida hyvin

Jyväskylä osaa ja uskaltaa ennakkoluulottomasti. Elinvoimainen kaupunki, joka uudistaa ja ylläpitää yhteisöllisyyttä kuntalaisten itsenäisyyttä tukien ja omatoimisuutta vahvistaen.

Jyväskylä – turvallinen, rohkea ja elinvoimainen työn ja tulevaisuuden kaupunki

1. Avoimuus

Avoimuudella tarkoitetaan vuorovaikutukseen ja keskinäiseen kunnioitukseen liittyvää ilmapiiriä, mutta myös konkreettista ohjetta toiminnalle. Päätöksenteon valmistelun, päätöksentekoprosessien, poliittisten ryhmien yhteistyön, sisäisen ja ulkoisen tiedottamisen jne. tulee perustua läpinäkyvyyteen ja avoimuuteen. Avoimuus haastaa niin viranhaltijat kuin päätöksentekijät kokonaisvaltaiseen asennemuutokseen. Lakisääteisten vaalien ja poliittisen järjestelmän rinnalle tulisi ottaa käyttöön myös suoran demokratian muotoja, joissa kuntalaiset voivat vaikuttaa heitä koskeviin asioihin.

2. Tasa-arvoisuus/yhdenvertaisuus

Merkitsee kuntalaisten tasavertaista kohtaamista ja kohtelua suhteessa vastuisiin ja velvoitteisiin, inhimillisyys ja kohtuullisuus huomioiden. Toimimme reilujen pelisääntöjen mukaan, jotka ovat kaikille samat.

3. Vastuullisuus

Vastuullisuus koskee koko kuntaorganisaatiota, viranhaltijoita ja luottamushenkilöitä sekä kuntalaisia. Vastuullisuus merkitsee perehtymistä, sitoutumista ja tahtoa viedä eteenpäin yhdessä sovittuja linjauksia ja käytäntöjä. Se merkitsee harkinnan ja järjen käyttöä päivittäisessä toiminnassa. Toimimme vastuullisesti niin itseämme, toisiamme kuin omaa yhteisöämme kohtaan. Vastuullisuus merkitsee myös tulevien sukupolvien huomioimista – pyrimme taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävään kasvuun.

4. Luottamus

5. Suvaitsevaisuus

Koemme erilaisuuden voimavarana, emme lähtökohtaisesti uhkana. Kunnioitamme ja annamme tilaa erilaisille näkemyksille ja mielipiteille. Hyväksymme elämän monimuotoisuuden, emmekä arvota toisiamme kategorisesti ominaisuuksiemme perusteella. Emme missään olosuhteissa hyväksy syrjintää sen erilaisissa muodoissa.

SD:n KV-ryhmän näkemys strategisista alueista ja mittareista

Strategisia alueita on määritelty luonnoksessa kaksi: Elinvoima ja palvelut. Kun tavoitteenamme on selkeys, alueiden käsittely abstraktilla tasolla voi olla perusteltua. Voimme kuitenkin kysyä, tuleeko strategisesti tärkeät teemat kukin huomioiduksi yhteisesti sovitulla painoarvoilla, mikäli ne "niputetaan" yhteen kovin laajalti?

Sosialidemokraattien näkemyksen mukaan strategiset alueet tai tavoitteet voisivat olla:

- 1. Terve kuntatalous**
- 2. Elinvoima ja työllisyys**
- 3. Vahvat ja toimivat palvelut**
- 4. Osallisuus ja hyvinvoivat kuntalaiset**

Luonnoksessa nyt olevat elinvoiman tavoitteet ja mittarit ovat jaettavissa soveltuvien osien Terveen kuntatalouden ja elinvoiman ja työllisyyden kesken. Työllisyys on ryhmämme mielestä keskeinen elinvoimatekijä ja se tulisi nostaa selkeästi esille. Ryhmämme haluaa kuitenkin täsmentää ja täydentää käytettäviä mittareita. Vahvojen ja toimivien palvelujen tavoitteita ja mittaristoa tulee syventää ja monipuolistaa nykyisestä ja osallisuuden ja hyvinvoinnin osalta luoda kokonaan uudet. Näitä tavoitteita on kehitetty kiitettävästi mm. Oulussa.

Elinvoimapolitiittiset kärjet ovat ymmärrettäviä ja pohjautuvat kasvusopimuksiin ja alueellisiin vahvuuksiin. Lähtökohtaisesti luettelointi tulisi pitää väljänä ja joustava niin, että kärkiä voidaan tarvittaessa päivittää tilannetta vastaaviksi.

Elinvoimaisuuden ja työllisyyden tavoitteisiin ja mittareihin voisi lisätä:

- 1) Työttömyysasteen, työmarkkinatuen kuntaosuuden ja toimeentulotukea saavien määrän kehityksen ja taloudellisten vaikutusten seuraaminen
- 2) Työpaikkojen nettomääräisen kasvun
- 3) työvoiman saannin eli aloittain koulutettujen määrän, jotta voidaan arvioida työn tarjonnan ja kysynnän vastaavuutta.
- 4) verotulojen yksityiskohtaisemman tarkastelun; palkkaverot, yhteisövero, kiinteistövero, joiden määrään elinvoiman lisääntyminen vaikuttaa (ei pelkästään perustettujen yritysten määrä/väestönkasvu)
- 5) pitäisi analysoida myös miksi yritykset lopettavat/ muuttavat pois/menevät konkurssiin, jotta elinkeinopolitiikan vaikuttavuutta voitaisiin arvioida syvällisemmin
- 6) Elinkeinopolitiikassa voisi korostaa jatkuvaa yritysasiakkaiden asiakastytyvyyden mittaamista ja sen välittämistä päätöksentekoon.
- 7) Nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyyden rinnalle voisi lisätä opiskeluun ja työelämään kuntouttamisen sekä nuorisotakuun osalta entistä voimakkaammin yritysyritysteistyön korostamisen.
- 8) Osaavan ja motivoituneen henkilöstön saatavuus on keskeinen teema myös elinvoiman kannalta. Työhyvinvointi vaikuttaa myös toiminnan tehokkuuteen ja kuntatalouteen mm. sairaspöissaolojen myötä.
- 9) Puhuttaessa tutkimuksen/selvitysten määrästä, tulisi huomiota kiinnittää myös laatuun ja selvitysten hyödyntämiseen. Mahdollisesti syntyneet muutos/-kehitysprosessit voisivat olla yksi mittari. Korkeakouluja ja niissä olevaa osaamista tulisi pyrkiä hyödyntämään aikaisempaa enemmän yritysten ja julkisen sektorin kehittämiseen tähtäävän toiminnan voimavarana.

5. Vahvat ja toimivat palvelut

Jo esitettyjen tavoitteiden ja mittareiden lisäksi:

- 1) Kokonaistaloudellisuuden lisäksi tulee arvioida myös inhimillisiä vaikutuksia IVA-arvioinnilla. Esimerkiksi palvelurakenteen muutosten vaikutuksia ihmisiin ennen ja jälkeen palveluverkkopäätösten.

- 2) Kokonaistaloudellisuuden lisäksi tulee arvioida myös sosiaalisia vaikutuksia (SVA), sillä esimerkiksi lasten ja nuorten osalta kokonaistaloudellisuus mittarina voi johtaa harhaan. Tällöin tulee huomioida myös ennaltaehkäisevän toiminnan vaikutus.
- 3) Kokonaistaloudellisuuden lisäksi tulee arvioida palvelujen *vaikuttavuutta*, mikä kertoo onko taloudelliset resurssit kohdistettu tarkoituksenmukaisesti. Taloudellisen tehokkuuden ja kustannussäästöjen aikaansaaminen ei perustu vain siihen, että jotain tehdään tai ostetaan halvemmalla vaan siihen, että toiminnan vaikuttavuus lisääntyy. (Halvalla voi saada jotain, mutta se ei välttämättä tarkoita, että varat olisi käytetty kustannustehokkaasti).

6. Osallisuus ja hyvinvoivat kuntalaiset

Tavoitteet 11 ja 13 kohdistuvat osallisuuden ja kuntalaisten hyvinvoinnin lisäämiseen. IVA ja SVA soveltuvat myös tähän kohtaan, sillä tehtävät päätökset ja toiminnan käytänteet vaikuttavat kansalaisyhteiskunnan ja yhteisöllisyyden vahvistumiseen tai niiden heikkenemiseen.

Lisäksi tulisi mitata konkreettisesti kuntalaisten hyvinvoinnissa tapahtuvaa muutosta mm.

- 1) sairastavuusindeksiä tarkastelemalla
- 2) tarkastelemalla, kuinka ja mihin suuntaan kuntalaiset kokevat oman terveydentilansa ja hyvinvointinsa kehittyvän
- 3) selvittämällä omaehtoista hyvinvoinnista huolehtimista (esim. liikunta, päihteiden käyttö jne.) Nämä liittyvät suoraan strategiseen alueeseen ja esille nostettuihin arvoihin

Muuta huomioitavaa:

Sote-ratkaisu tulee vaikuttamaan merkittävästi kaupungin toimintaan, talouteen ja mahdollisesti myös henkilöstön määrään ja organisaation rakenteeseen. Tästä johtuen se tulisi huomioida myös kaupunkistrategiassa. Kuinka tämä on ajateltu tehtävän?